

ZÁRÓJELENTÉS

az F048303 nyilvántartási számú,

Játékn nyelv és interpretáció. A kortárs (zenés) színház alakzatainak feltáró elemzése
címekkel 2005-2009 között, az OTKA támogatásával zajló kutatásról

A kutatási program a kortárs színház némely különleges figyelemre méltó tendenciájának és azok előzményeinek vizsgálatát célozta a folyamatos elméleti és módszertani reflexió igényével. A kutatás előterében (1) a zenés színház, illetve az irodalmi színház hagyományos kereteit szétfeszítő törekvések álltak, (2) a vizsgálat fő szempontja pedig az interpretáció (interpretálhatóság) kérdése volt. A kutatás tehát a zenés színház jelenkori formáit, illetve a kortárs színházban mind gyakoribb „határátlépések” módozatait elemezve arra kereste a választ, hogy milyen speciális megközelítést igényelnek e formák és módozatok. Közvetve a hazai színháztudomány kutatási területének és aspektusának kibővítését is célozta, ami további interdiszciplináris (művészet-, zene- és színháztörténeti összefüggéseket érintő) vizsgálódások alapja lehet. A kutatás részeredményeit 17 publikáció, 3 konferencia előadás, valamint 4 BA és MA szintű tananyagfejlesztés rögzítette, amelyek mellett kialakításra került egy vizuális és textuális alapú dokumentációs forrásbázis.

A munkatervben vállaltakkal összhangban a kutatás első éve a téma elméleti és módszertani megalapozására, illetve a forrásbázis létrehozására koncentrált. A teoretikus alapvetés első eredménye a Trafó Kortárs Művészetek Háza, az ELTE Művészetelméleti és Médiakutatási Intézete, illetve az Alternatív Színházi Kutatóintézet közös, 2005. áprilisában zajló konferenciáján került a szakmai nyilvánosság elé. A „Határátlépés (színház)kulturális fenomenológiája” c. előadás a határátlépés jelenségének a színházzal összefüggésben, makro- és mikroszinten történő vizsgálatát hajtotta végre: a színház és az élet, a színház és más művészetek, a színházi műfajok, illetve a színházi kultúrák, tradíciók és játékn nyelvek közötti átjárás formációit elemezve. Az előadás továbbgondolt és kibővített változata magyar nyelven a *Látvány/színház. Performativitás, műfaj, test* című tanulmánykötetben, angol nyelven („Transgress What? The Limits of Theatre” címmel) a *Symbolon* című folyóiratban látott napvilágot.

A téma szempontjából paradigmaticus példának az említett teoretikus alapon történő vizsgálatát az *Eső*, illetve a *Critical Lapok* hasábjain megjelent tanulmányok célozták. Az előbbi a Robert Wilson-rendezte, nagy vitát kavart zürichi *Lohengrin* kapcsán a színházi jelhasználat szimbolikusságát elemezte, az utóbbi pedig a Wiener Festwochen 2005 öt kiemelt jelentőségű zenés színházi előadását vette górcső alá a *Musiktheater* hagyományainak és konvencióinak sajátos továbbvitelére és átértelmezésére fókuszálva.

A határátlépés (színház)kulturális fenomenológiájáról és a *Lohengrin*ről írt tanulmányok helyet kaptak a *Színház, kultúra, emlékezet* címmel 2006 végén megjelent kötetben is, amelynek többi tanulmánya tágabb összefüggésbe helyezte a kutatás témáját. Csakúgy, mint a *Társadalomtudományok szerepe a változó világban* c. kötetben napvilágot látott, „Színháztörténet-írás a harmadik évezred küszöbén” c. tanulmányom, amely a színházi jelenségek teoretikus diskurzusba vonásának és történeti pozíciójuk kijelölésének lehetőségét járta körül.

A projekt első eredményei azon a kurzusomon is nyilvánosságra kerültek, amely a Pannon Egyetem Színháztudományi Tanszéke által került meghirdetésre a 2005/2006-os tanév első és második félévében "Kortárs operarendezések elemzése" címmel, és összesen 12 külföldi és hazai zenés színházi előadás megközelítésének speciális módjait demonstrálta.

Szintén kutatóhelyemen zajlott 2005 és 2006 folyamán – teljességgel egyszemélyes munkám révén – annak a médiatárnak a létrehozása, amely magában foglalja a kutatás dokumentációs forrásbázisát is. E szisztematikus gyűjtésű, az elmúlt négy évben folyamatosan bővített médiatár a mai napig összesen 185 olyan előadás felvételét tartalmazza, amely a zenés színház kategóriájába sorolható vagy a színházi műfajok közötti határátlépés aktusát láttatja. (A listát lásd a mellékletben. A sorszámok a felvételeknek a médiatár egészében elfoglalt helyére vonatkoznak!) A különböző helyekről felvett előadások digitális rögzítése és az őket rövid, jól kereshető rekordokkal leíró Excel-fájl megalkotása az alapkutatás részét alkotta. Az így keletkezett vizuális és textuális forrásbázis nyitott az érdeklődő egyetemi hallgatók és kutatók számára: a felvételek az oktatók és az alapszakos hallgatók mellett 2007 őszétől a színháztudomány mesterszakot levelező tagozaton hallgatók számára is elérhetők, ingyenesen kölcsönözhetők.

Kutatásaim második éve a mai zenés színház egyes problémáinak, illetve a színházi, művészeti és tudományos határátlépés formáinak feltárására, továbbá a létrehozott dokumentációs forrásbázis fejlesztésére irányult.

A jelenkori *Musiktheater* legjelesebb törekvéseinek áttekintésére vállalkozott az az előadásom, amely a Trafó, Kortárs Művészetek Háza szabadegyetemén hangzott el 2007. szeptemberében „Kortárs tradíciók a zenés színházban” címmel. Az előadás arra a kérdésre kereste a választ, hogy milyen viszonyban áll egymással a kortárs színházi érzékenység és az operajátszás mintegy négyszáz éves tradíciója. Ennek analízise során közel 20 operaelőadás szolgált példaként, amelyek a zene, a dráma és a rendezés viszonylatában rejlő lehetőségek kiaknázásának eltérő módzatait szemléltették.

A téma előtörténetét érintette *A rendezés színháza* címmel 2007 nyarán, az Osiris Kiadónál megjelent könyvem több olyan fejezete, amely a 20. századból kiemelkedő rendezőknek az operák színrevitele terén elért innovációit vizsgálta. Az Appiáról, a Mejerholdról, a Brookról és a Wilsonról szóló részek kiemelt figyelmet szenteltek a zenedrámák azon rendezéseinek, amelyek éppoly pontosan jelzik az elmúlt század színházi nyelveinek változásait, mint a klasszikus drámákból készült előadások.

A könyv tehát tágabb (történeti) összefüggésbe helyezte a kutatás témáját, csakúgy, mint a kutatóhelyemen a Bologna-típusú képzési rendszer színháztörténet szakirányú BA képzésében bevezetésre került, s általam kidolgozott „Zenés színház” című tantárgy is. Az először a 2006/2007-es tanév második félévében (majd további két alkalommal) meghirdetett kurzus az opera műfajára koncentrált, s (az *Odüsszeusz hazatérésétől* a *Fidelió*n át az Eötvös Péter-féle *Három nővér*ig) 14 jeles alkotás színreviteli-értelmezési lehetőségeit mutatta be az elmúlt évtizedek legemlékezetesebbnek bizonyult (főként külföldi) rendezésein keresztül. A jelen projekten alapuló tananyagfejlesztés a következő félévtől új munkahelyemen, a Károli Gáspár Református Egyetem Színháztudományi Tanszékén is bevezetésre kerül, szélesebb kört biztosítva a kutatás eredményeinek disszeminációja számára.

Mindemellett a határátlépés problematikáját az a tanulmányom emelte ki leginkább, amely Antonin Artaud munkásságát a *théâtre de la cruauté* ideájára fókuszálva, de a színház, az irodalom, a képzőművészet és a film egymásra hatása szempontjából közelítette meg, s amely a *Theatron* c. színháztudományi periodika Artaud-számában látott napvilágot. (E tanulmány átdolgozott változata – mint az egyik recenzió rá is világított – fontos fejezetét képezi *A rendezés színháza* című könyvemnek is.) A tanulmány mellé lefordítottam Philip Auslander „Szent színház és katarzis” című írását, amely Artaud mellett Copeau, Brook és Grotowski törekvéseit veszi számba a címben jelzett eszmények vonatkozásában. A mezsgyék áthágásának más típusú, konkrétan a teatrológia és a bölcsélet közötti megvalósulását járta körbe a Várszegi Tibor *Az ittlét öröme. A színpadi mű hermeneutikája* c. könyve kapcsán „A határosság tapasztalatáról” címmel írt recenzióm, amely filozófiai összefüggésekbe helyezte a kutatás témáját. Végül az 1990-es évek magyar színjátszásának egyik legfontosabb játéknyelvi elhajlását elemezte „Az új teatralitás és hatástörténeti helyzete” c. tanulmányom, amely *A magyar irodalom története* c. kézikönyv harmadik kötetében látott napvilágot.

A projekt harmadik és negyedik éve a kutatás elmélyítését, kiszélesítését és a dokumentációs forrásbázis további fejlesztését célozta. 2007 végi datálással, de 2008 elején jelent meg „Irodalomtudomány, színháztudomány, ontológia” című írásom a *Literatura* hasábjain, a 2007. november 12-én az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya és Színház- és Filmtudományi Bizottsága által szervezett konferencián elhangzott előadásom szerkesztett változataként. A tanulmány a címben jelzett diszciplínák különállóságát, határait és közös területeit vizsgálta Bécsy Tamás iskolateremtő munkásságából kiindulva, a teatrológia kortárs irányait reflektálva. E tanulmány nyitja a 2009 tavaszán jómagam és Jákfalvi Magdolna szerkesztésében a L’Harmattan kiadónál megjelent *A színháztudomány az akadémiai diszciplínák rendjében* című kötetet is. Emellett a báb- és figurális színház némely kortárs formájának, egyes hagyományok továbbélésének módjait vizsgálta „Aki állja az időt” című, Pályi János *Órajáték*ából kiinduló írásom, amely az *Art Limes* egyik 2008-as számában jelent meg. (A vásári bábjáték leginkább figyelemre méltó kortárs életre keltőjéről még egy hosszabb cikket publikáltam egy helyi lapban.) Az *Alföld* 2009. decemberi számában, *Teríték 2.0* címmel jelenik meg az az összefoglalóm, amelyet a 2000-es évek magyar színházáról írtam, s amelyben külön figyelemben részesítettem a zenés, a tánc- és mozgásszínházi, illetve a báb- és figuratív színházi kezdeményezéseket és azok átmeneteit. (A tanulmány drámáról szóló része Jákfalvi Magdolna munkája.)

Az elméleti/módszertani kutatás részének tekinthető a *Theatron* színháztudományi periodika egyik 2008-as duplaszáma körül végzett munka: a recepcióesztétika és a befogadás-elméletek színháztudományi felhasználását tematizáló szám anyagának összeállítása és részbeni kontrollfordítása, illetve a 2009. eleji Grotowski-szám monografikus igényű nagytanulmányának lektorálása.

Szintén a szerkesztés kategóriájába tartozik az Adolphe Appia *Zene és rendezés* című könyvének újrafordítását és kiadását célzó munka, amely közel három éves előkészület után 2010-ben érkezik a befejezés szakaszába. A következő fél év a Jákfalvi Magdolna által készített fordítás jegyzetapparátusának és (Appia dízletterveiből válogatott) illusztrációinak általam történő összeállítását foglalja magában, hogy 2010 őszén bevezető tanulmányommal megjelenhessen e hiánypótló munka.

Mindemellett két speciális irányultságú egyetemi kurzusom mélyítette el a kutatás közvetlen témáját: a színháztudomány mesterszakos hallgatóknak tartott (egyik korábbi konferencia előadásom témáját tágabb összefüggésbe helyező) „Kortárs tradíciók a zenés színházban” című előadásorozatom, illetve a „Mozart 22 – A hatalom analitikája” című szemináriumom, amely a 2006-ban Salzburgban színre vitt Mozart-összes előadásait elemezte a címben jelzett téma különböző vetületeire fókuszálva. E két kurzus különösen termékenynek bizonyult a *Musiktheater* jelenlegi trendjeinek meghatározásában, a tervezett kötetemben kibontott felismerések elsődleges megfogalmazásában.

Időközben a médiatár kölcsönözhető (másod)példányai között található felvételek keresését szolgáló két Excel-fájl helyet kapott a PE Színháztudományi Tanszékének megújult honlapján¹, az alapkutatás részeként létrehozott vizuális és textuális forrásbázis pedig 2008-ban már több alkalommal szolgált hasznos segítségül néhány velem kapcsolatba lépő érdeklődő/kutató munkájához.

Kutatásaim fő területének eredményeit a közeljövőben megjelentetni kívánt, jelenleg szerkesztés alatt álló, *Az opera mint színház. A Musiktheater kortárs paradigmái* c. kötetem foglalja majd össze, amely a 20. századi előzmények számbavétele után hat paradigmáját írja le a zenés színháznak, közel negyven előadás példáján szemlélítve őket.

Budapest, 2009. október 20.

Kékesi Kun Árpád

---

¹ Ld. http://szinhazweb.uni-pannon.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=28&Itemid=27

MELLÉKLET

A PANNON EGYETEM SZÍNHÁZTUDOMÁNYI TANSZÉKÉNEK MÉDIATÁRÁBAN TALÁLHATÓ, A KUTATÁS TÉMÁJÁT ÉRINTŐ FELVÉTELEK

– a sorszám a felvételnek a médiatár egészében elfoglalt helyét jelzi! –

	Szerző	Cím	Rendező	Előadás helye, éve	Felvétel hossza	Felvétel fajtája	Felvétel minősége	Megjegyzés
44	Kálmán Imre	A csárdáskirálynő	Mohácsi János	Kaposvári Csiky Gergely Színház (1995)	195'	TV	☹	—
46	Lehár Ferenc	Luxemburg grófja	Ascher Tamás	Kaposvári Csiky Gergely Színház (1998)	167'	TV	☹	—
62	Büchner, Georg	Leonce és Léna	Wilson, Robert	Berliner Ensemble (2003)	124'	TV	☺	német nyelven
64	Schneider, Helge - Schumacher, Andrea	Mendy - das Wusical	Schneider, Helge	Schauspielhaus Bochum (2003)	116'	TV	☺	német nyelven
65	Strauss, Johann	A denevér	Szinetár Miklós	Erkel Színház, Budapest (2002)	141'	TV	☺	—
71	Kodály Zoltán	Háry János	Szinetár Miklós	magyar operafilm (1965)	103'	Film	☺	—
72	—	Le sacré du printemps + Café Müller	Bausch, Pina	Tanztheater Wuppertal (1975 + 1978)	35' + 49'	TV	☹	táncelőadások
86	Berg, Alban	Wozzeck	Chéreau, Patrice	Staatsoper, Berlin (1994)	97'	TV	☺	német nyelven, francia nyelvű feliratokkal
90	—	Balinéz táncdrámák	—	ismeretterjesztő film + táncelőadások	160'	TV	☹	az ismeretterjesztő film magyar nyelvű, a többi nem
91	—	Bunraku + Pekingi opera	—	japán bábelőadás + pekingi operaelőadás részlete	113'	TV	☹	—
96	Wagner, Richard	Siegfried	Chéreau, Patrice	Bayreuther Festspiele (1976)	224'	TV	☺	német nyelven

97	Wagner, Richard	Az istenek alkonya	Chéreau, Patrice	Bayreuther Festspiele (1976)	247'	TV	😊	német nyelven
107	—	A park Angyali üdvözlét	Preljocaj, Angelin	Opéra National de Paris (1999) Ballet Preljocaj (2002)	92' + 23'	TV	😊	táncelőadások
126	Offenbach, Jacques	Orfeusz az alvilágban	Pelly, Laurent	Opéra National de Lyon (1997)	121'	TV	😊	francia nyelven
127	Puccini, Giacomo	Tosca	Ronconi, Luca	Teatro alla Scala di Milano (2000)	119'	TV	😊	olasz nyelven, francia nyelvű feliratokkal
135	Wagner, Richard	A walkür	Chéreau, Patrice	Bayreuther Festspiele (1976)	218'	TV	😊	német nyelven, francia nyelvű feliratokkal
140	Puccini, Giacomo	Pillangókisasszony	Mitterrand, Frédéric	francia operafilm (1995)	128'	Film	😊	olasz nyelven
143	Parti Nagy Lajos	Ibusár	Novák Eszter	Gyulai Várszínház (2002)	113'	TV	😊	—
147	(Verdi, Giuseppe)	Otello	Zeffirelli, Franco	olasz-amerikai operafilm (1986)	117'	Film	😊	olasz nyelven, magyar feliratokkal
148	Mozart, W. A.	A varázsfuvola	Manthey, Axel	Ludwigsburger Schlossfestspiele (1992)	146'	TV	😊	német nyelven, francia nyelvű feliratokkal
154	Wagner, Richard	Lohengrin	Wagner, Katharina	Erkel Színház, Budapest (2004)	202'	TV	😊	német nyelven, magyar feliratokkal
155	Brecht, Bertolt Weill, Kurt	Mahagonny városának tün- dőklése és bukása	Zadek, Peter	Salzburger Festspiele (1998)	155'	TV	😊	német nyelven, angol nyelvű feliratokkal
157	Kodály Zoltán	Háry János	Scarpitta, Jean-Paul	Festival de Radio France et Montpellier (2002)	131'	TV	😊	francia nyelven
159	Händel, G. F.	Alcina	Wieler, Jossi Morabito, Sergio	Staatsoper Stuttgart (2000)	159'	TV	😊	olasz nyelven, francia felirat- tal
166	Eisemann Mihály	Bástyasétány 77	Valló Péter	Radnóti Színház, Budapest (2003)	131'	TV	😊	—

167	Verdi, Giuseppe	Falstaff	Vick, Graham	Covent Garden, London (1999)	136'	TV	☺	olasz nyelven, francia felirattal
168	Mozart, W. A.	Figaro házassága	Martinoty, Jean-Louis	Théâtre des Champs-Élysées, Paris (2004)	182'	TV	☺	olasz nyelven, német feliratokkal
172	(Mozart, W. A.) Sztravinszkij, Igor	Don Giovanni Unmasked Le sacre du printemps	Barbara Willis Sweete Oliver Hermann	amerikai operafilm (2000) német filmetűd (2003)	54' + 37'	TV	☺	—
179	Rameau, Jean-Philippe	Les Boréades	Carsen, Robert	Opéra National de Paris (2003)	167'	TV	☺	francia nyelven
180	Wagner, Richard	A Rajna kincse	Kupfer, Harry	Bayreuther Festspiele (1992)	154'	TV	☺	német nyelven, francia nyelvű feliratokkal
181	Wagner, Richard	A walkür	Kupfer, Harry	Bayreuther Festspiele (1992)	237'	TV	☺	német nyelven, francia nyelvű feliratokkal
182	Wagner, Richard	Siegfried	Kupfer, Harry	Bayreuther Festspiele (1992)	244'	TV	☺	német nyelven, francia nyelvű feliratokkal
183	Wagner, Richard	Az istenek alkonya	Kupfer, Harry	Bayreuther Festspiele (1992)	270'	TV	☺	német nyelven, francia nyelvű feliratokkal
186	Mozart, W. A.	Così fan tutte	Kaslik, Vaclav	osztrák operafilm (1970)	152'	Film	☺	olasz nyelven, német nyelvű inzeretekkel
196	Verdi, Giuseppe	Otello	Flimm, Jürgen	Staatsoper, Berlin (2001)	157'	TV	☺	olasz nyelven, francia felirattal
198	Rameau, Jean-Philippe	Platée	Pelly, Laurent	Opéra National de Paris (2002)	148'	TV	☺	francia nyelven, német feliratokkal
199	Mozart, W. A.	Don Giovanni	Losey, Joseph	olasz - amerikai film (1979)	168'	Film	☺	olasz nyelven, német feliratokkal
203	Rameau, Jean-Philippe	Les indes galantes	Serban, Andrei	Opéra National de Paris (2004)	188'	TV	☺	francia nyelvű feliratokkal
205	Weber, Carl Maria von	A bűvös vadász	Berghaus, Ruth	Opernhaus Zürich (1999)	157'	TV	☺	német nyelven

211	Beethoven, Ludwig van	Fidelio	Flimm, Jürgen	Opernhaus Zürich (2004)	127'	TV	😊	német nyelven, francia feliratokkal
212	—	Appartement Air	Ek, Mats Teshigawara, Saburo	Opéra National de Paris (2003)	51' + 42'	TV	😊	—
217	—	A süket pillantása + Video 50 + H. G.	Wilson, Robert	Videofilm (1981) + Videofilm (1978) + Film a kiállításról (1998)	26' + 34' + 52'	Video	😊	angol nyelven
227	Mozart, W. A.	Szöktetés a szerájból	Loy, Christof	Oper Frankfurt (2003)	172'	TV	😊	német nyelven
232	Csajkovszkij Pjotr	Hattyúk tava	Bourne, Matthew	Sadler's Wells Theatre, London (1995)	117'	TV	😊	—
233	Strauss, Richard	Ariadné Naxosz szigetén	Pelly, Laurent	Opéra National de Paris (2004)	124'	TV	😊	német nyelven, francia nyelvű feliratokkal
234	Wagner, Richard	A bolygó hollandi	Mielitz, Christine	Wiener Staatsoper (2004)	135'	TV	😊	német nyelven, német feliratokkal
243	Erkel Ferenc	Bánk bán	Káel Csaba	magyar operafilm (2002)	116'	Film	😊	—
250	Wagner, Richard	A bolygó hollandi	Kupfer, Harry	Bayreuther Festspiele (1985)	136'	TV	😊	német nyelven, francia nyelvű feliratokkal
253	Strauss, Johann	Simplicius	Pountney, David	Opernhaus Zürich (1999)	131'	TV	😊	német nyelven
255	Verdi, Giuseppe	Rigoletto	Arlaud, Philippe	Festspielhaus Baden-Baden (2004)	130'	TV	😊	olasz nyelven
256	—	Shazam!	Decouflé, Philippe	Opéra National de Paris (2001)	99'	TV	😊	—
268	Jacobi Viktor	Leányvásár	Tasnádi Csaba	Fővárosi Operettszínház, Budapest (1994)	156'	Video	😊	—
278	Offenbach, Jacques	Banditák	Simon Zsuzsa	Fővárosi Operettszínház, Budapest (1962)	162'	TV	😊	—

279	Suppé, Franz von	Boccaccio	Horvai István	Fővárosi Operettszínház, Budapest (1965)	173'	TV	☹	—
280	Hervé, F. R.	Lili	Seregi László	Fővárosi Operettszínház, Budapest (1967)	164'	TV	☹	—
281	Strauss, Johann	A denevér	Vámos László	Fővárosi Operettszínház, Budapest (1974)	168'	TV	☺	—
282	Rossini, Giacomo	Olasz nő Algírban	Serban, Andrei	Opéra National de Paris (2004)	146'	TV	☺	olasz nyelven, magyar feliratokkal
283	Henze, Hans Werner	L'üpupa és a fiúi szeretet diadala	Dorn, Dieter	Salzburger Festspiele (2003)	142'	TV	☺	német nyelven
289	Offenbach, Jacques	Hoffmann meséi	McVicar, David	Salzburger Festspiele (2003)	166'	TV	☺	francia nyelven, német feliratokkal
295	Kodály Zoltán	Háry János	Bródy Vera	Budapest Bábszínház (2004)	82'	TV	☺	—
301	Szirmai Albert	Mágnás Miska	Keleti Márton	magyar filmoperett (1948)	82'	Film	☺	—
304	Benatzky, Ralph	A Fehér Ló	Pfister, Ursli	Bar jeder Vernunft, Berlin (1994)	126'	TV	☺	német nyelven
311	Wagner, Richard	Tannhäuser	Friedrich, Götz	Bayreuther Festspiele (1978)	183'	TV	☺	német nyelven
318	Kálmán Imre	A csárdáskirálynő	Szinetár Miklós	Fővárosi Operettszínház, Budapest (1961)	206'	TV	☹	—
320	Offenbach, Jacques	A gerolsteini nagyhercegnő	Pelly, Laurent	Théâtre Musical de Paris-Châtlet (2004)	153'	TV	☺	francia nyelven és feliratokkal
325	—	BallettMainz Programm III	Schläpfer, Martin	Staatstheater Mainz (2000)	67'	TV	☺	—
326	—	Schönberg, Varèse / Freyer, Mussbach, Herrmann	—	zenés filmek és dokumentumfilmek	222'	TV	☺	német nyelven

344	Rossini, Giacomo	A sevillei borbély	Sagi, Emilio	Teatro Real, Madrid (2005)	167'	TV	☹️	olasz nyelven, német nyelvű feliratokkal
346	Beethoven, Ludwig van	Fidelio	Lehnhoff, Nikolaus	Osterfestspiele, Salzburg (2003)	115'	TV	😊	német nyelven
351	Mozart, W. A.	Così fan tutte	Flimm, Jürgen	Opernhaus Zürich (2000)	191'	TV	😊	olasz nyelven, magyar feliratokkal
352	Mozart, W. A.	A varázsfuvola	Besson, Benno	Opéra National de Paris (2000)	157'	TV	😊	német nyelven, francia feliratokkal
354	—	Táncalak	Grünwalsky Ferenc	magyar táncfilm (2002)	68'	Film	😊	—
361	Strauss, Richard	Daphne	Joël, Nicolas	Wiener Staatsoper (2004)	109'	TV	😊	német nyelven, német feliratokkal
367	Kálmán Imre	Csárdáskirálynő	Szinetár Miklós	magyar-német operettfilm (1971)	100'	Film	😊	—
372	de Falla - Sztravinszkij - Schönberg	Pedro mester bábszínháza - Róka koma - Pierrot lunaire	Grüber, Klaus-Michael	Festival d'Aix-en-Provence (2004)	88'	TV	😊	spanyol, orosz és német nyelven, német feliratokkal
373	Strauss, Richard	Salome	Mussbach, Peter	Semperoper, Drezda (2005)	104'	TV	😊	német nyelven, német feliratokkal
376	Britten, Benjamin	Halál Velencében	Lawless, Stephen Clarke, Martha	Glyndebourne Festival (1990)	137'	TV	😊	angol nyelven, francia feliratokkal
378	Presgurvic, Gerard	Rómeó és Júlia	Redha	Palais des Congrès, Párizs (2003)	149'	TV	😊	francia nyelven
384	Wagner, Richard	Trisztán és Izolda	Konwitschny, Peter	Nationaltheater München (1998)	238'	TV	😊	német nyelven, francia feliratokkal
390	Tolcsvay László - Müller Péter (+ Sziammi)	Mária evangéliuma	Nagy Viktor	Madách Színház, Budapest (1991)	105'	TV	😊	—
391	Rameau, Jean-Philippe	Les Paladins	Montalvo, José	Théâtre Musical de Paris-Châtlet (2004)	145'	TV	😊	francia nyelven, francia feliratokkal

397	Mozart, W. A.	A varázsfuvola	Miller, Jonathan	Opernhaus Zürich (2000)	150'	TV	😊	német nyelven
413	Rodgers, Richard Hammerstein, Oscar II	Karusszel	King, Henry	amerikai filmmusical (1956)	123'	Film	😊	magyar szinkronnal és feliratokkal
417	Sztravinszkij, Igor	A fülemüle	Chaudet, Christian	francia operafilm (2005)	48'	Film	😊	orosz nyelven, német feliratokkal
422	Kálmán Imre	Marica grófnő	Kerényi Miklós Gábor	Fővárosi Operettszínház, Budapest (2003)	157'	Video	😊	—
425	Dvořák, Antonín	Ruszalka	Carsen, Robert	Opéra National de Paris (2002)	154'	TV	😊	cseh nyelven, francia nyelvű feliratokkal
427	—	Táncok és táncosok I.	—	Hommage à Rudolf Nurejev + Le temps du repli + Ma mère l'oye + Taboo or not	25' + 25' + 27' + 25'	Film	😊	—
431	Hubay Miklós - Vas István - Ránki György	Egy szerelem három éjszakája	Révész György	magyar filmdráma (1967)	95'	Film	😊	—
433	Korngold, Erich	A halott város	Levant, Inga	Opéra National du Rhin, Strasbourg (2001)	145'	TV	😊	német nyelven, francia nyelvű feliratokkal
435	Webber, Andrew Lloyd Rice, Tim	József és a színes vásznú álomkabát	Mallet, David Pimlott, Steven	brit filmmusical (1999)	77'	Film	😊	magyar nyelvű feliratokkal
436	(Mozart, W. A.)	Wolf	Platel, Alain	RuhrTriennale (2004)	130'	TV	😊	német nyelven
437	Wasserman, Dale	La Mancha lovagja	Hiller, Arthur	olasz-amerikai filmmusical (1972)	123'	Film	😊	magyar szinkronnal és feliratokkal
442	Sosztakovics, Dmitrij	Kisvárosi Lady Macbeth	Vidnyánszky Attila	Magyar Állami Operaház, Budapest (2005)	162'	TV	😊	orosz nyelven, magyar nyelvű feliratokkal
443	—	Médea álma + MC 14/22 "ez az én testem" + Rómeó és Júlia	Preljocaj, Angelin	Opéra National du Paris (2004)	42' + 53' + 25'	TV	😊	—
444	—	Táncok és táncosok II.	—	Hit + 99 duó	89' + 25'	TV	😊	—

449	—	Carmen	Saura, Carlos	spanyol filmdráma (1983)	96'	Film	😊	magyar feliratokkal
451	—	Salome	Saura, Carlos	spanyol filmdráma (2002)	82'	Film	😊	magyar szinkronnal
458	—	Mihail Fokin koreográfiái	—	Théâtre Musical de Paris-Châtlet (2003)	110'	TV	😊	—
459	Verdi, Giuseppe	Don Carlos	Konwitschny, Peter	Wiener Staatsoper (2005)	246'	TV	😊	francia nyelven, német feliratokkal
463	Lorca, Federico Garcia	Várnász	Saura, Carlos	spanyol filmdráma (1981)	67'	Film	😊	spanyol nyelven, magyar feliratokkal
464	Hammerstein, Oscar	Carmen Jones	Preminger, Otto	amerikai filmusical (1954)	100'	Film	😊	magyar szinkronnal és feliratokkal
468	—	Táncok és táncosok III.	—	A város éjjel + Az ablakpucoló + Tánc Tánc Tánc + Tempus fugit	25' + 27' + 24' + 25'	TV	😊	—
470	—	Az Aterballetto táncol	Bigonzetti, Mauro	német táncfilmek (2005)	33' + 20' + 53'	TV	😊	—
472	—	A tánc ünnepe Nyolc koreográfus estje	—	La Maison de la Danse de Lyon (2002)	95'	TV	😊	—
473	Offenbach, Jacques	Orfeusz az alvilágban	Kupfer, Harry	Komische Oper, Berlin (1999)	126'	TV	😊	német nyelven
477	Csajkovszkij Pjotr	Anyegin	Decker, Willy	Opéra National de Paris (2003)	149'	TV	😊	orosz nyelven, francia feliratokkal
480	—	Lina Bögli utazása	Marthaler, Christoph	Volksbühne Berlin (1997)	110'	TV	😊	német nyelven
485	Melis László - Jeles András	Kleist meghal	Jeles András	Merlin Színház (1994)	64'	Video	😊	—
495	Händel, G. F.	Agrippina	Fisbach, Frédéric	Atelier Lirique de Tourcoing (2004)	171'	TV	😊	olasz nyelven, francia felirattal

496	Bartók Béla	A kékszakállú herceg vára	Silló Sándor	magyar operafilm (2004)	62'	Film	😊	—
498	Gluck, Ch. W.	Iphigénia Auliszban	Kokkos, Yannis	Teatro alla Scala, Milánó (2002)	151'	TV	😊	francia nyelven, francia feliratokkal
499	—	Táncok és táncosok IV.	—	In de Winden im Nichts + Rómeó és Júlia	65' + 85'	TV	😊	—
500	—	Táncok és táncosok V.	—	Frère&soeur + Nuit Blanche + Don't Look Back à l'Olympia	58' + 24' + 49'	TV	😊	—
509	Telemann, Georg Philipp	Pimpinone, avagy a boldogtalan nász	Massin, Béatrice	La Compagnie Fêtes Galantes (2005)	79'	TV	😊	olasz nyelven, francia felirattal
514	Britten, Benjamin	Szentivánéji álom	Carsen, Robert	Gran Teatre del Liceu (2005)	155'	TV	😊	angol nyelven, francia feliratokkal
517	Janáček, Leoš	Katja Kabanova	Marthaler, Christoph	Salzburger Festspiele (1998)	106'	TV	😊	cseh nyelven
528	—	Táncok és táncosok VI.	—	Entre-deux (Somewhere in Between) Hit and Run	54' + 56'	TV	😊	—
533	Schrecker, Franz	A megbélyegzettek	Lehnhoff, Nikolaus	Salzburger Festspiele (2005)	140'	TV	😊	német nyelven
536	Rossini, Giacomo	A sevillai borbély	Serreau, Coline	Opéra National de Paris (2004)	150'	TV	😊	olasz nyelven, francia felirattal
538	Prokofjev, Szergej	Rómeó és Júlia	Maillot, Jean Christophe	Les Ballets de Monte Carlo, 2002	109'	TV	😊	—
544	Puccini, Giacomo	Turandot	Asari, Keita	Teatro alla Scala, Milánó (2001)	136'	TV	😊	olasz nyelven, francia felirattal
554	Donizetti, Gaetano	Szerelmi bájital	Schenk, Otto	Wiener Staatsoper (2005)	128'	TV	😊	olasz nyelven, német feliratokkal
555	Strauss, Richard	A rózsalovag	Bechtolf, Sven-Eric	Opernhaus Zürich (2004)	194'	TV	😊	német nyelven, francia feliratokkal

558	Molière - Lully	Az úrhatnám polgár	Lazar, Benjamin	Théâtre Le Trianon, Párizs (2005)	210'	TV	😊	francia nyelven
560	Mozart, W. A.	A varázsfuvola	Bergman, Ingmar	svéd operafilm (1974)	128'	Film	😊	svéd nyelven, német feliratokkal
561	Wittenbrink, Franz	Mozart Művek Kft.	Wittenbrink, Franz	Burgtheater, Bécs (2005)	97'	TV	😊	német nyelven
562	Mozart, W. A.	Figaro házassága	Ponnelle, Jean-Pierre	osztrák-angol operafilm (1976)	182'	Film	😊	olasz nyelven
567	Verdi, Giuseppe	La Traviata	Eyre, Richard	Covent Garden, London (1994)	135'	TV	😐	olasz nyelven, francia felirattal
570	Mozart, W. A.	Titus kegyessége	Hytner, Nicholas	Glyndebourne Festival (1991)	142'	TV	😊	olasz nyelven, német feliratokkal
572	Monteverdi, Claudio	Odüsszeusz hazatérése	Grüber, Klaus-Michael	Opernhaus Zürich (2002)	151	TV	😊	olasz nyelven, német feliratokkal
575	Dove, Jonathan Angelis, April de	Flight	Jones, Richard	Glyndebourne Festival (1998)	130'	TV	😐	angol nyelven, francia felirattal
576	Salieri, Antonio	Falstaff	Hampe, Michael	Schwetzingen Festspiele (1995)	146'	TV	😊	olasz nyelven, francia felirattal
580	Mozart, W. A.	A varázsfuvola	Schaaf, Johannes	Salzburger Festspiele (1991)	188'	TV	😊	német nyelven
594	Wagner, Richard	Trisztán és Izolda	Müller, Heiner	Bayreuther Festspiele (1994)	237'	TV	😐	német nyelven, francia felirattal
598	Verdi, Giuseppe	La Traviata	Mussbach, Peter	Festival d'Aix-en-Provence (2003)	130'	TV	😊	olasz nyelven, német feliratokkal
600	Monteverdi, Claudio	L'Orfeo	Latella, Antonio	Opéra de Lyon (2004)	121'	TV	😊	olasz nyelven, francia felirattal
609	—	noBody	Waltz, Sasha	Festival d'Avignon (2002)	85'	TV	😊	—

623	—	Broadway Melody 1940	Taurog, Norman	amerikai filmmucical (1940)	97'	Film	😊	magyar szinkronnal és feliratokkal
624	—	Ziegfeld Follies	Minnelli, Vincente	amerikai filmmusical (1946)	105'	Film	😊	magyar szinkronnal és feliratokkal
628	—	BallettMainz Programm XX	Schläpfer, Martin	Staatstheater Mainz (2006)	147'	TV	😊	német nyelven
630	Strauss, Johann	A denevér	Flimm, Jürgen	Theater an der Wien, Bécs (1999)	158'	TV	😊	német nyelven
631	Wagner, Richard	Tannhäuser	Alden, David	Bayerische Staatsoper, München (1995)	192'	TV	😊	német nyelven, francia feliratokkal
632	Muszorgszkij, Mogyeszt	Borisz Godunov	Tarkovszkij, Andrej	Mariinszkij Színház, Szentpétervár (1990)	208'	TV	😐	orosz nyelven, angol feliratokkal
637	Schönberg, Arnold	Mózes és Áron	Nickler, Reto	Wiener Staatsoper (2006)	112'	TV	😊	német nyelven
638	—	Az utolsó táj	Nadj, Josef	francia filmetűd (2006)	51'	TV	😊	francia nyelven, német feliratokkal
641	Brecht, Bertolt Weill, Kurt	Koldusopera	Waller, Ulrich	St. Pauli Theater, Hamburg (2004)	125'	TV	😊	német nyelven
656	Prokofjev, Szergej	Rómeó és Júlia	Preljocaj, Angelin	Opéra de Lyon (1992)	85'	TV	😊	—
662	Janáček, Leoš	A ravasz rókácska	Hytner, Nicholas	Théâtre Musical de Paris-Châtlet (1995)	93'	TV	😊	cseh nyelven, német nyelvű feliratokkal
663	Purcell, Henry Mozart, W. A.	Dido és Aeneas Bastien és Bastienne	Boussard, Vincent David, Harold	Théâtre du Préau, Viré (2001) Théâtre des Bouffes-Parisiens, Párizs (2004)	56' + 46'	TV	😊	angol nyelven, francia feliratokkal + német nyelven
664	Marais, Marin Lully, Louis de	Alkidész, avagy Héraklész győzelme	Simonnet, Oliver	Château de Versailles (2006)	130'	TV	😊	francia nyelven
671	Prokofjev, Szergej	Rómeó és Júlia	Bigonzetti, Mauro	Aterballetto (2006)	88'	TV	😊	—

673	—	Camelot	Logan, Joshua	amerikai filmmusical (1967)	168'	Film	😊	magyar szinkronnal és feliratokkal
674	—	Egy amerikai Párizsban	Minnelli, Vincente	amerikai filmmusical (1951)	108'	Film	😊	magyar szinkronnal és feliratokkal
676	Molnár Ferenc	Az üvegcipő	Ádám Ottó	Petőfi Színház, Budapest (1963)	157'	TV	😊	—
677	Loewe, Frederick Lerner, Alan Jay	My Fair Lady	Cukor, George	amerikai filmmusical (1964)	162'	Film	😊	magyar szinkronnal és feliratokkal
678	Müller Péter Tolcsvay László	Isten pénze	Nagy Viktor	Madách Színház, Budapest (1995)	139'	TV	😊	—
679	—	Mary Poppins	Stevenson, Robert	amerikai filmmusical (1964)	134'	Film	😊	magyar szinkronnal és feliratokkal
684	Puccini, Giacomo	Pillangókisasszony	Asari, Keita	Teatro alla Scala, Milánó (1986)	139'	TV	😊	olasz nyelven, francia felirattal
685	Pink Floyd	A fal	Parker, Alan	amerikai zenés film (1982)	91'	Film	😊	angol nyelven, magyar nyelvű feliratokkal
689	Strauss, Richard	Elektra	Ronconi, Luca	Teatro alla Scala, Milánó (2005)	107'	TV	😊	német nyelven, francia feliratokkal
693	Kander, John - Ebb, Fred	Kabaré	Fosse, Bob	amerikai filmmusical (1972)	118'	Film	😊	magyar szinkronnal, angol feliratokkal
697	—	Egy nehéz nap éjszakája	Lester, Richard	brit zenés film (1964)	83'	Film	😊	angol nyelven, magyar nyelvű feliratokkal
702	Bizet, Georges	Carmen	Kušej, Martin	Staatsoper unter den Linden, Berlin (2005)	185'	TV	😊	francia nyelven, német feliratokkal
703	Bernstein, Leonard	Candide	Carsen, Robert	Théâtre de Paris Châtelet (2006)	166'	TV	😊	francia nyelven, német feliratokkal
711	Vajda János	Karnyóné	Ascher Tamás	Magyar Állami Operaház, Budapest (2007)	100'	TV	😊	magyar nyelven, magyar nyelvű feliratokkal

714	Wagner, Richard	Lohengrin	Lehnhoff, Nikolaus	Festspielhaus Baden-Baden (2006)	206'	TV	😊	német nyelven
718	Mozart, W. A.	Az álruhás kertészlány	Moretti, Tobias	Opernhaus Zürich (2006)	186'	TV	😊	olasz nyelven, német feliratokkal
720	(Mozart, W. A.)	Don Giovanni à trois	Groß, Sarah	Salzburger Motz-Art-Woche (2006)	97'	TV	😊	német nyelven
725	Orff, Carl	Die Bernauerin	Langhoff, Thomas	Volksooper, Bécs (1997)	119'	TV	😊	német nyelven
726	Kacsóh Pongrác	János vitéz	Gaál Béla	magyar filmoperett (1938)	77'	Film	😊	—
728	Britten, Benjamin	Paul Bunyan	Broadhurst, Nicholas	Bregenzer Fsetspiele	126'	TV	😊	angol nyelven, német feliratokkal
735	Massenet, Jules	Manon	Paterson, Vincent	Staatsoper Unter den Linden, Berlin (2007)	158'	TV	😊	francia nyelven, német feliratokkal
737	Lehár Ferenc	A víg özvegy	Savary, Jérôme	Semperoper, Drezda (2007)	147'	TV	😊	német nyelven, francia feliratokkal
738	Strauss, Johann	A denevér	Schenk, Otto	Bayerische Staatsoper, München (1986)	157'	TV	😊	német nyelven
740	Lehár Ferenc	A mosoly országa	Konwitschny, Peter	Komische Oper, Berlin (2007)	145'	TV	😊	német nyelven
741	Brecht, Bertolt Weill, Kurt	Koldusopera	Wilms, André	Schauspiel Frankfurt (2007)	127'	TV	😊	német nyelven
742	Wagner, Richard	Trisztán és Izolda	Chéreau, Patrice	Teatro alla Scala di Milano (2007)	245'	TV	😊	német nyelven, német feliratokkal
743	Janáček, Leoš	A holtak házából	Chéreau, Patrice	Festival d'Aix-en-Provence (2007)	100'	TV	😊	cseh nyelven, német nyelvű feliratokkal
744	—	Táncok és táncosok VII.	—	Georges Balanchine három koreográfiája - A kis Velazquez Múzeum (Lalala Human Steps)	57' + 54'	TV	😊	német nyelven

753	Verdi, Giuseppe	Othello	Langridge, Stephen	Salzburger Festspiele (2008)	140'	TV	☺	olasz nyelven, német feliratokkal
762	Porter, Cole	Csókolj meg, Katám!	Kosky, Barrie	Komische Oper, Berlin (2008)	162'	TV	☺	német nyelven
767	—	Táncok és táncosok VIII.	—	Nothing Hurts + Paso Doble + Watermark	67' + 39' + 24'	TV	☺	—
768	Szörényi Levente - Bródy János	István a király	Szikora János	A Társulat előadása (2008)	104'	TV	☺	—
769	Monteverdi, Claudio	Poppea megkoronázása	Grüber, Klaus-Michael	Festival d'Aix-en-Provence (2000)	165'	TV	☺	olasz nyelven, francia felirattal
776	Verdi, Giuseppe	Don Carlos	Braunschweig, Stéphane	Teatro alla Scala, Milánó (2008)	191'	TV	☺	olasz nyelven, francia felirattal